

Motion till riksdagen

1987/88:Ub28

av Ylva Annerstedt m. fl. (fp)
med anledning av prop. 1987/88:113 om
kompetensinriktad vuxenutbildning för psykiskt
utvecklingsstörda, särvox

Vi har grundläggande invändningar mot den avgränsning som görs i propositionen vad gäller vilka utvecklingsstörda som skall vara berättigade till särvox. Det är uppenbart att vår grundsyn vad gäller människors förmåga att tillgodogöra sig utbildning och vikten av att inte lämna de svagaste utanför skiljer sig från regeringens.

Enligt propositionen får grundsärvox anordnas för den som är psykiskt utvecklingsstörd och saknar sådana grundläggande färdigheter i läsning, skrivning eller räkning som normalt uppnås på grundsärskolans mellanstadium. Detta innebär att de elever som befinner sig på träningskolenivå (den s. k. A- och B-nivån) inte kommer att bli berättigade till särvox, en konsekvens av propositionen som enligt vår uppfattning är helt oacceptabel.

Ett skäl till att regeringen har valt att göra denna avgränsning torde vara den innebörd som regeringen lägger i begreppet "kompetensinriktad utbildning". Sådan syftar i vanliga fall på utbildning som skall lägga grunden för annan utbildning eller för en plats på arbetsmarknaden. Vad gäller de utvecklingsstörda eleverna anser vi inte att kompetensinriktad utbildning skall ha denna snäva innebörd. Det är enligt vår mening självklart att kompetensinriktad utbildning skall kunna ges också till elever på träningskolenivå trots att det i dessa sammanhang oftast är möjligt att ge mycket begränsad intellektuell träning till eleverna. Sådan träning kan likafullt utvidga de utvecklingsstördas möjligheter att leva ett mer aktivt och självständigt liv.

En konsekvens av den definition som regeringen gör av begreppet kompetensinriktad utbildning är vidare att "varje individ i princip inte får delta i samma utbildning mer än en gång". Även detta är enligt vår mening en icke acceptabel inskränkning i de utvecklingsstördas rätt till utbildning. Vi lever i ett samhälle som förändras snabbt. Med dåliga grundkunskaper har man svårt att anpassa sig till nya situationer i samhället. Detta i förening med den sena mognaden och ofta dåliga minnesfunktionen hos psykiskt utvecklingsstörda gör att de måste ges möjlighet att längre fram i livet "gå om" för att repetera eller bättra på sina kunskaper.

Folkhögskolor och studieförbund gör i dag betydande insatser i utbildningen av utvecklingsstörda, också bland dem som är inom träningskolan. Vi förutsätter att detta arbete kan fortsätta även i en ordning där dessa elever kan delta i särvox. Folkbildningen och det engagerade arbetet för de utvecklingsstörda som där nedlägges kommer därvid att utgöra ett nödvändigt komplement till det huvudansvar för särvox som landstingen får.

En annan invändning som vi har mot propositionen är den begränsade studietid med timersättning som regeringen anser skall gälla för särvox. På samma sätt som studietiden är begränsad inom grundvux. alltså för normal-begåvade lågutbildade, skall den enligt regeringen också kunna begränsas i särvox. Det är orimligt att lägga sådana prestationskrav på psykiskt utvecklingsstörda människor som regeringens förslag leder till. Ambitionen måste självfallet vidare vara att de som läser inom ramen för särvox skall göra detta med vuxenstudiestöd och inte behöva förlita sig på studielån för att kunna bedriva studier.

Propositionens förslag innebär att den nya organisationen skall träda i kraft den 1 juli 1988. Vi motsätter oss inte detta men anser att beslutet bör uppfattas som ett provisorium till dess att särvox har utvidgats till att också omfatta elever på motsvarande träningskolenivå.

Riksdagen bör därför i samband med att den nu tar ställning till den föreliggande propositionen begära att regeringen återkommer med ett förslag i enlighet med vad vi här har anfört. Det är utifrån de uppgifter som föreligger i propositionen svårt att beräkna vilken omfattning det innebär att också låta träningskolans elever omfattas av särvox. Uppskattningar tyder på att antalet timmar bör öka från nu föreslagna 55 000 till ca 120 000 vilket innebär en kostnadsökning på ca 15 milj. kr. per år.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer vi
att riksdagen hos regeringen begär förslag till utvidgning av särvox
i enlighet med vad vi i motionen anfört.

Stockholm den 5 april 1988

Ylva Annerstedt (fp)

Kerstin Keen (fp)

Carl-Johan Wilson (fp)

Lars Leijonborg (fp)